

ŽILINSKÁ UNIVERZITA V ŽILINE
FAKULTA ŠPECIÁLNEHO INŽINIERSTVA

Ladislav ŠIMÁK

KRÍZOVÝ MANAŽMENT
VO VEREJNEJ SPRÁVE

ŽILINA 2004

Učebnica obsahuje základné informácie o krízovom manažmente pôsobiacom vo verejnej správe na úseku obrany, bezpečnosti a ochrany, ale poskytuje aj základné informácie o riešení medzinárodnopolitických i ekonomických kríz. Definuje pojem krízový manažment, vytyčuje jeho základné úlohy a pôsobnosť. Dôraz kladie na jeho preventívnu funkciu a na riešenie konkrétnych krízových javov.

Učebnica je určená pre študentov inžinierskeho štúdia študijného odboru Občianska bezpečnosť, pre poslucháčov rôznych kurzov v rámci celoživotného vzdelávania a tiež pre potreby praxe.

Vedecký redaktor :	Ing. Ján ČERNÁK, PhD.	- MZV SR Bratislava
Recenzenti :	prof. Ing. Vladimír GOZORA, PhD.	- FEM SPU Nitra
	prof. Ing. Igor REPKA, PhD.	- FEM SPU Nitra
	prof. Ing. Vojtech PETRO, PhD.	- emeritný profesor

© L.ŠIMÁK, 2004

ISBN 80-88829-13-5

O B S A H

Zoznam použitých skratiek	5
Úvod	7
1. Vznik a vývoj krízového manažmentu	9
1.1 Prehľad skutočností, ktoré sa podieľali na formovaní krízového manažmentu	9
1.1.1 Krízové javy v životnom prostredí a ich vplyv na vznik a vývoj krízového manažmentu	10
1.1.2 Ozbrojené konflikty a ich vplyv na vznik a vývoj krízového manažmentu	12
1.1.3 Ekonomický vývoj a jeho vplyv na vznik a vývoj krízového manažmentu	20
1.2 Vývoj názorov na zabezpečenie obrany, ochrany a bezpečnosti na našom území	22
1.3 Zahraničné skúsenosti z vytvárania koncepcie a štruktúry krízového manažmentu	31
2. Krízy, krízové situácie a krízové stavy	35
2.1 Riziká, ich výskyt, odhaľovanie a minimalizácia	35
2.2 Mimoriadna udalosť	42
2.3 Definovanie kríz a ich klasifikácia	44
3. Pôsobnosť, organizácia a úlohy krízového manažmentu vo verejnej správe	69
3.1 Manažment a jeho základné funkcie v špecifickom prostredí	69
3.2 Vzťah verejnej správy a krízového manažmentu	76
3.3 Pôsobnosť a úlohy krízového manažmentu	82
3.4 Organizačné členenie krízového manažmentu	90
3.5 Systém krízového riadenia v medzinárodno-politických krízach	93
3.6 Vrcholové orgány krízového manažmentu SR	99
3.7 Začlenenie krízového manažmentu do štátnej správy SR	108
3.8 Vytváranie systému krízového manažmentu vo verejnej správe	118
4. Sily a prostriedky krízového manažmentu	123
4.1 Integrovaný záchranný systém, jeho význam a úlohy	125
4.2 Sily a prostriedky integrovaného záchranného systému	133
4.3 Príklady záchranných systémov v zahraničí	147
5. Riešenie krízových javov	143
5.1 Teoretický prístup k riešeniu krízových javov	155
5.2 Riešenie krízových javov	160
5.3 Organizácia záchranných, lokalizačných a likvidačných prác	169
5.4 Zásady riadenia kríz	176

5.5	Prechod štátu z mierového do vojnového stavu	180
6.	Tvorba krízových stratégií	183
6.1	Význam stratégie v krízovom manažmente	183
6.2	Príklady krízových stratégií	194
6.3	Proces riadenia zmien stratégie	195
7.	Krízový manažment v ekonomike	197
7.1	Hospodárske riziká a ich členenie	197
7.2	Riadenie prevádzkových rizík	201
7.3	Ekonomické krízy a ich riešenie	207
8.	Informačný systém krízového manažmentu	213
8.1	Význam informácií v procese riešenia krízových javov	213
8.2	Varovanie obyvateľstva a vyrozumievanie určených osôb	219
8.3	Vytváranie krízového štatistického informačného systému	
	239	
9.	Smery ďalšieho rozvoja krízového manažmentu	241
	Zoznam použitej literatúry	243

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

- AIDS	- nemoc spôsobujúca stratu imunity organizmu
- BR SR	- Bezpečnostná rada Slovenskej republiky
- AŠIS	- automatizovaný štátny informačný systém
- BOO	- bezpečnosť, ochrana a obrana
- BPŠ	- branná pohotovosť štátu
- CBS	- civilné bezpečnostné služby
- CEP	- civilné krízové plánovanie
- CEPD HQ NATO	- Direktoriát pre civilné krízové plánovanie hlavného štátu NATO
- CO	- civilná ochrana
- COO	- civilná ochrana obyvateľstva
- ČSR	- Československá republika
- EÚ	- Európska únia
- FEMA	- Federálna záchranná agentúra USA
- FMH	- federálne ministerstvo hospodárstva
- FMPSP	- federálne ministerstvo pre strategické plánovanie
- FZ	- federálne zhromaždenie
- GR ZVJS	- Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže
- GŠ	- generálny štáb
- HM	- hospodárska mobilizácia
- HMP	- hospodárske mobilizačné prípravy
- HK	- havarijná komisia
- IDS	- integrovaný dopravný systém
- IS	- informačný systém
- IZS	- integrovaný záchranný systém
- JE	- jadrová elektrárňa
- K	- kríza
- KHK	- krajská havarijná komisia
- KM	- krízový manažment
- KMIS	- krízový meta-informačný systém
- KPK	- krajská povodňová komisia
- KS	- krízová situácia
- KSt	- krízový stav
- KŠ	- krízový štáb
- KŠIS	- krízový štatistický informačný systém
- KÚ	- krajský úrad
- LZS	- letecká záchranná služba
- MDPT	- ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií
- MF	- ministerstvo financií
- MH	- ministerstvo hospodárstva
- MNO	- ministerstvo národnej obrany
- MO	- ministerstvo obrany
- MP	- ministerstvo pôdohospodárstva
- MPSVR	- ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny
- MŠO	- miesto špeciálnej očisty
- MV	- ministerstvo vnútra
- MVVP	- ministerstvo výstavby a verejných prác

- MŽP	- ministerstvo životného prostredia
- NATO	- Severoatlantická aliancia
- NBS	- Národná banka Slovenska
- NKÚ	- Najvyšší kontrolný úrad
- NR SR	- Národná rada Slovenskej republiky
- NROŠ	- najvyššia rada obrany štátu
- NÚH	- Najvyšší úrad hospodársky
- NVVC	- Národné vojenské veliace centrum
- OBSE	- Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe
- Odo (CO,PO)	- oddelenie obrany (civilnej ochrany, požiarnej ochrany)
- OHK	- okresná havarijná komisia
- OKM	- Odbor krízového manažmentu
- OOL	- ozbrojená ochrana letísk
- OPK	- okresná povodňová komisia
- OS SR	- ozbrojené sily Slovenskej republiky
- OSN	- Organizácia spojených národov
- OÚ	- okresný úrad
- OVS	- okresná vojenská správa
- PHM	- pohonné hmoty a mazivá
- PO	- požiarna ochrana
- PZ	- policajný zbor
- SeVS	- sekcia verejnej správy
- SIS	- Slovenská informačná služba
- SJ	- spravodajská jednotka
- SNR	- Slovenská národná rada
- SODP	- stanica odmorovania dopravných prostriedkov
- SOO	- stanica odmorenia odevov
- SRo	- Slovenský rozhlas
- SŠHR SR	- Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky
- STV	- Slovenská televízia
- ŠIS	- štátny informačný systém
- ŠO	- štáb obrany
- ŠÚ SR	- Štatistický úrad Slovenskej republiky
- t	- čas
- TBC	- tuberkulóza
- ÚHK	- ústredná havarijná komisia
- ÚOŠS	- ústredné orgány štátnej správy
- ÚPK	- ústredná povodňová komisia
- ÚRK	- ústredná radiačná komisia
- Zb.	- Zbierka zákonov do roku 1993
- ZLLP	- záchranné, lokalizačné a likvidačné práce
- Z.z.	- Zbierka zákonov
- ŽSR	- Železnice SR
- VB	- Veľká Británia
- VSŽ	- Východoslovenské železiarne
- WHO	- Medzinárodná zdravotnícka organizácia